

Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH I INWENTARYZACYJNYCH W NOWYM KRAKOWIE, GM. DARŁOWO, STAN. 1

ARCHAEOLOGICAL AND CATALOGUING STUDIES AT NOWY KRAKÓW,
DARŁOWO COMMUNE, SITE 1

Ignacy Skrzypek

Muzeum w Koszalinie
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 53, 75-502 Koszalin, Poland

ABSTRACT. The article presents history of hitherto conducting studies at this site. It is also aimed at presentation of a short-lived excavation of the early Roman Iron Age burial mound as well as the Hallstatt settlement features, conducted in the 1991 season.

Po przeszło 45 latach od ukazania się drukiem opracowania dokumentacji z badań niemieckich w 1937 r. na kurhanie z okresu wpływów rzymskich¹ w Nowym Krakowie, powracamy jeszcze raz do tego ciekawego stanowiska, na którym w roku 1991 zostały przeprowadzone prace wykopaliskowe oraz inwentaryzacyjne².

Stanowisko znane jest w literaturze archeologicznej pod nazwą Nowy Kraków, chociaż położone jest niedaleko wsi Przystawy (ryc. 1). Znajduje się bowiem na terenie lasów państwowych należących niegdyś do Nadleśnictwa Nowy Kraków, a obecnie do Nadleśnictwa w Sławnie, i stąd taka jego pierwotna lokalizacja. Nie zawsze to jednak było klarowne i nawet archeolodzy niemieccy umiejscawiali znaleziska z tego kurhanu pod miejscowością Przystawy³. Te rozbieżności występowały później również w polskiej literaturze archeologicznej⁴.

Cmentarzysko kurhanowe odkryte zostało przypadkowo w 1926 r. przez robotników leśnych, którzy wybierając glinę do budowy drogi z nasypu jednego z pagórków (kurhanów) natrafili na pięknie ornamentowane, czarne naczynie z wczesnego okresu rzymskiego, zaliczone później do grupy V według R. Schindlera⁵ (ryc. 2). Naczynie przy

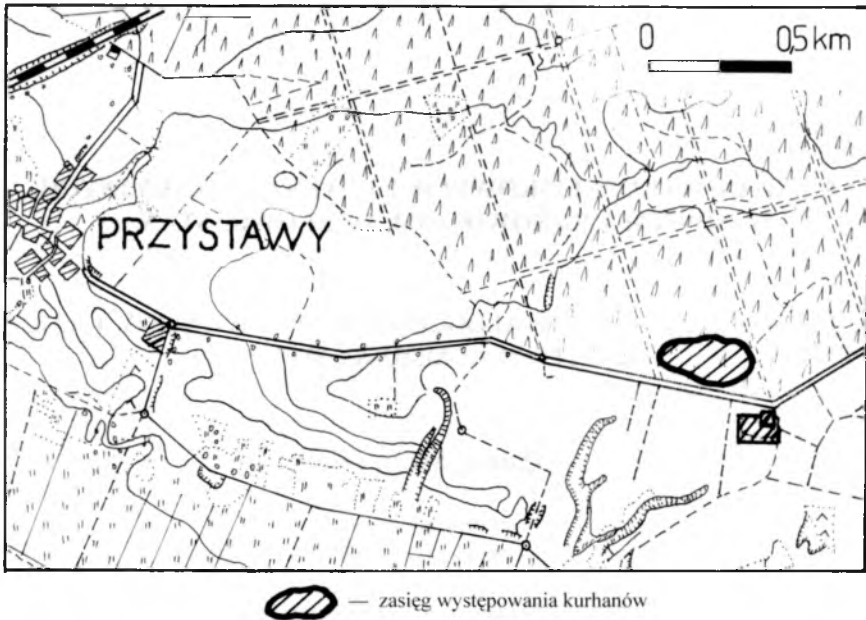
¹ Garczyński 1956.

² Informator 1997.

³ Kunke1 1939, s. 51 (rycina), przyp. 80, s. 59; por. archiwum działu archeologicznego Muzeum w Koszalinie, t. 412/S.

⁴ Walenta 1981, s. 155, nr 234, s. 148, nr 187.

⁵ Schindler 1940, s. 163, Karte 2.

Ryc. 1. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Lokalizacja cmentarzyska kurhanowego

Abb. 1. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Lage des Hügelgräberfeldes

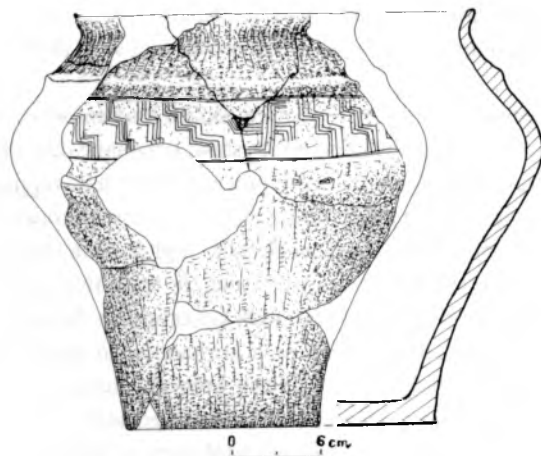
wydobywaniu uległo rozbiciu, jednak przekazane do ówczesnego Muzeum Regionalnego w Darłowie (Heimatmuseum Rügenwalde), zostało wyklejone, zrekonstruowane i zainwentaryzowane pod nr. MD 299. Obecnie ta piękna situla grupy V według R. Wołągiewicza⁶ znajduje się już od 1970 r. w zbiorach archeologicznych Muzeum w Koszalinie, zainwentaryzowana pod nr MK/9468⁷. Jest to naczynie o wysmukłej dolnej części korpusu, z wysoko umieszczoną największą wydętością brzuśca i skośnie na zewnątrz ściętą krawędzią wylewu. U nasady szyjki znajduje się wąska listwa, a ornament składa się ze swastyki oraz schodkowo meandrujących poczwórnych linii zygzakowatych. Dokładne wymiary naczynia: wysokość – 28,5 cm, średnica wylewu – 19,5 cm, średnica brzuśca – 28,5 cm, średnica dna – 13,5 cm (ryc. 2). W literaturze czasami identyfikowane jest ono błędnie, jako pochodzące z kurhanu w Przystawach⁸. Tymczasem chodzi o to samo stanowisko, prawidłowo lokalizowane w Nowym Krakowie, gmina Darłowo, stan. 1, arkusz AZP 12–23, nr stanowiska na obszarze 138⁹.

⁶ Wołągiewicz 1993, s. 167, tabl. 64:1.

⁷ Muzeum w Koszalinie, archiwum działu archeologicznego, t. MK/1070/S. Według W. Garczyńskiego naczynie miało znajdować się w Römisch-Germanisches Zentralmuseum w Mainz (Garczyński 1956, s. 119, przyp. 4).

⁸ Walenta 1981, s. 155.

⁹ Muzeum w Koszalinie, dział archeologiczny, archiwum „Archeologicznego Zdjęcia Polski”, t. MK/268.

Ryc. 2. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Naczynie grupy V znalezione w kurhanie w 1926 r., obecnie w Muzeum w Koszalinie

Abb. 2. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Gefäß der Gruppe V, gefunden in einem Hügel im Jahr 1926, jetzt in Museum Koszalin

W roku 1937 ówczesny powiatowy opiekun zabytków archeologicznych na powiat Sławno, mjr Dieter von Kleist, zlokalizował miejsce, skąd pochodziło to atrakcyjne naczynie. Okazało się, że był to kurhan położony na południowym skraju Lasów Państwowych Nowy Kraków, oddział leśny nr 13, przy drodze z Przystaw do Gorzycy (ryc. 1). Stwierdził on, że kurhan częściowo był rozkopany, a w jego sąsiedztwie rozpoznał jeszcze co najmniej 10 innych tego typu obiektów, które zaliczył do V–VI okresu epoki brązu¹⁰. Jeszcze w tym samym roku, w dniach 13–15 października, archeolog Hans-Jürgen Eggers z Muzeum Krajowego w Szczecinie (Pommersche Landesmuseum), rozkopał zachodnią część kurhanu¹¹. Kopał on rowami na krzyż, miejscami zwiężając przekopy z powodu trudności w eksploracji nasypu zbudowanego ze zbitej gliny.

Ziemia na nasyp pochodziła prawdopodobnie z rowu otaczającego kurhan. U podstawy obiektu natrafiono na przemieszaną czarną ziemię z węglami drzewnymi, paleniska (?) – również z ułkami naczyń i kośćmi na warstwie przepalanej gliny, oraz jamy grobowe. H. J. Eggers ustalił chronologię kurhanu na okres wczesnorzymski oraz stwierdził, że pochówkiem, dla którego zbudowany został nasyp, był usytuowany centralnie grób nr 8 z resztkami stosu, z którego pochodzić miało naczynie odkryte w 1926 r. Pozostałe groby były płaskie, wcześniejsze od kurhanu. Z ośmiu odkrytych w sumie pochówków grób nr 7 pochodził z młodszej epoki brązu, grób nr 3, skrzynkowy, zbudowany z łupanych kamieni, należy przypisać ludności kultury pomorskiej, grób nr 8 należy do starszej fazy

¹⁰ Kleist 1955, s. 30, Neu-Krakow nr 546 i 547, Taf. 24:2.

¹¹ Teczka archiwalna Muzeum Narodowego w Szczecinie, nr 1291.

kultury wielbarskiej, natomiast pozostałe obiekty należy łączyć z okresem halsztackim¹². Penetrując okolice badanego obiektu H.J. Eggers zarejestrował prawdopodobnie 33 dalsze kurhany.

Inspiracją do zainteresowania się cmentarzyskiem kurhanowym w 1991 r. było pisemne zgłoszenie Tomasza Różańskiego z Przystaw, przesłane do ówczesnego Muzeum Okręgowego w Koszalinie, o prowadzonych pracach leśnych na terenie obiektów archeologicznych. Pracownicy działu archeologicznego i pracowni konserwatorskiej w osobach: mgr Ignacy Skrzypek, mgr Krystyna Hahula, mgr Jolanta Ilkiewicz i mgr Tomasz Wojciechowski, 13 maja 1991 r. wykonali inspekcję terenową pola kurhanowego położonego wówczas na terenie gm. Darłowo, woj. koszalińskie. Na miejscu okazało się, że na terenie południowo-zachodniej strefy pola kurhanowego prowadzono już dwa lata wcześniej wycinkę starych buków, na miejscu których posadzono młodnik sosnowy. Użycie do prac leśnych ciężkiego sprzętu mechanicznego naruszyło nasypy kilku kurhanów. W trakcie tej wizyty ustalono też właściwą lokalizację stanowiska. Zgodnie z obecnym podziałem administracyjnym, omawiane cmentarzysko kurhanowe położone jest na terenie leśnictwa Czarnolas, obręb Nowy Kraków, oddział leśny nr 180–181, Nadleśnictwo Sławno, gmina Darłowo, województwo zachodniopomorskie¹³.

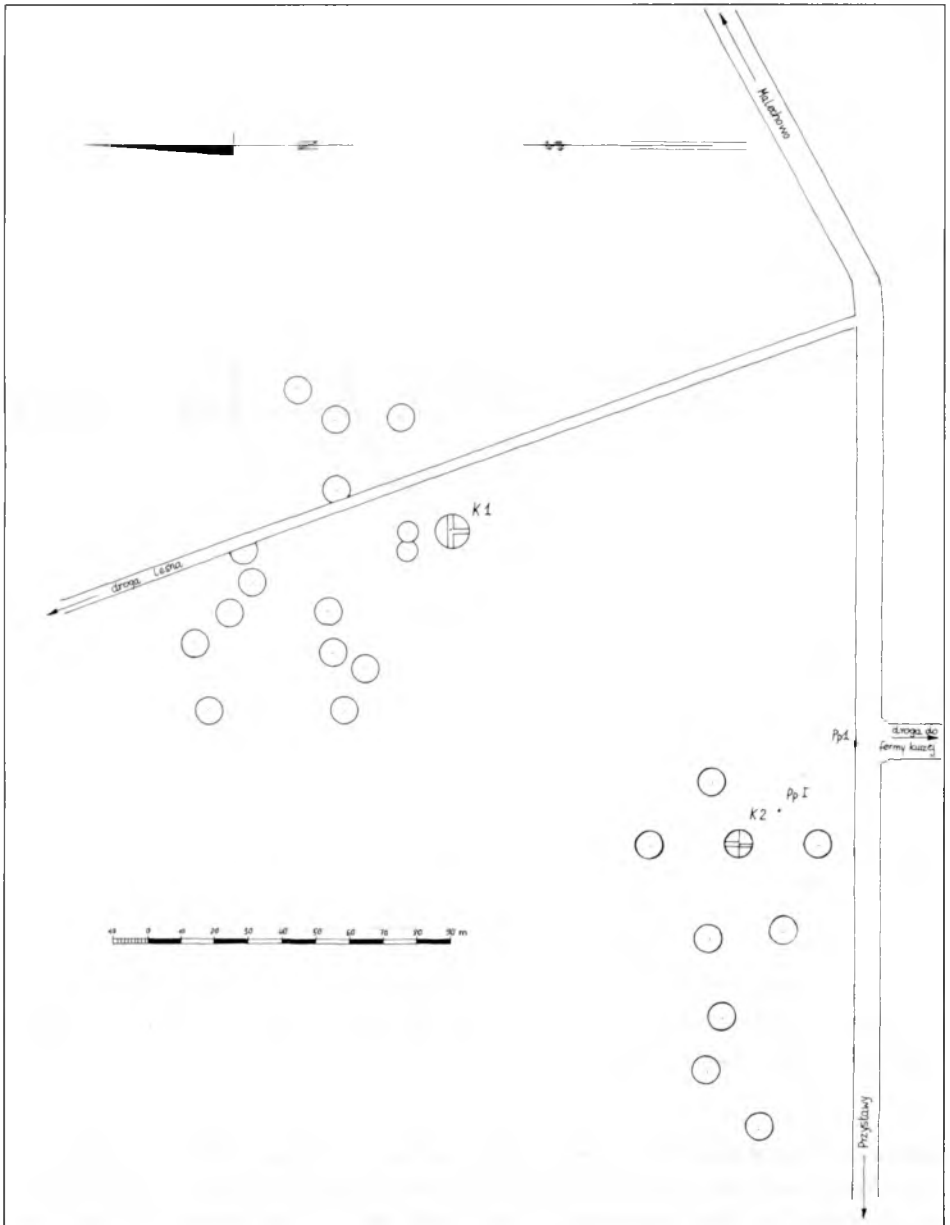
W trakcie tej majowej penetracji archeolodzy przeprowadzili wstępne rozpoznanie kilku kwartałów leśnych. Warunki poszukiwań terenowych nie były łatwe. Na obszarze zalesionym średniowiekowymi bukami i świerkami, poprzerastanym iglastym młodnikiem, tarninami, jeżynami i wysokimi paprociami, widoczność była ograniczona do kilku metrów. Pomimo to udało się wykreślić pole kurhanowe, składające się z dwóch stref występowania kurhanów: strefy północno-wschodniej porośniętej lasem świerkowo-bukowym i różnorodnymi krzewami, oraz strefy południowo-zachodniej, gdzie na miejscu starego lasu bukowego posadzono w 1989 r. młode sosny. W sumie zlokalizowano 25 kurhanów, jednak z racji utrudnionej widoczności ich liczba może zostać w przyszłości zweryfikowana (ryc. 3). Kurhan nr 1, badany przez H.J. Eggersa w 1937 r., położony w strefie północno-wschodniej, nosił jeszcze ślady dawnych wykopów. Ustalono, że na najbardziej zagrożonym obiekcie należy przeprowadzić badania ratownicze.

Celem badań, które trwały od 29 lipca do 3 sierpnia 1991 r., była weryfikacja danych archiwalnych co do chronologii obiektów i szczegółowa inwentaryzacja pola kurhanowego, niezbędna, by wpisać stanowisko do rejestru zabytków. Pracami w terenie kierowali mgr Ignacy Skrzypek i mgr Krystyna Hahula. Sfinansowano je ze środków Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Koszalinie i Muzeum Okręgowego w Koszalinie. Przed przystąpieniem do badań wykopaliskowych sporządzono plan sytuacyjny pola kurhanowego z pomierzeniem szczegółów za pomocą zdjęcia busołowego (ryc. 3).

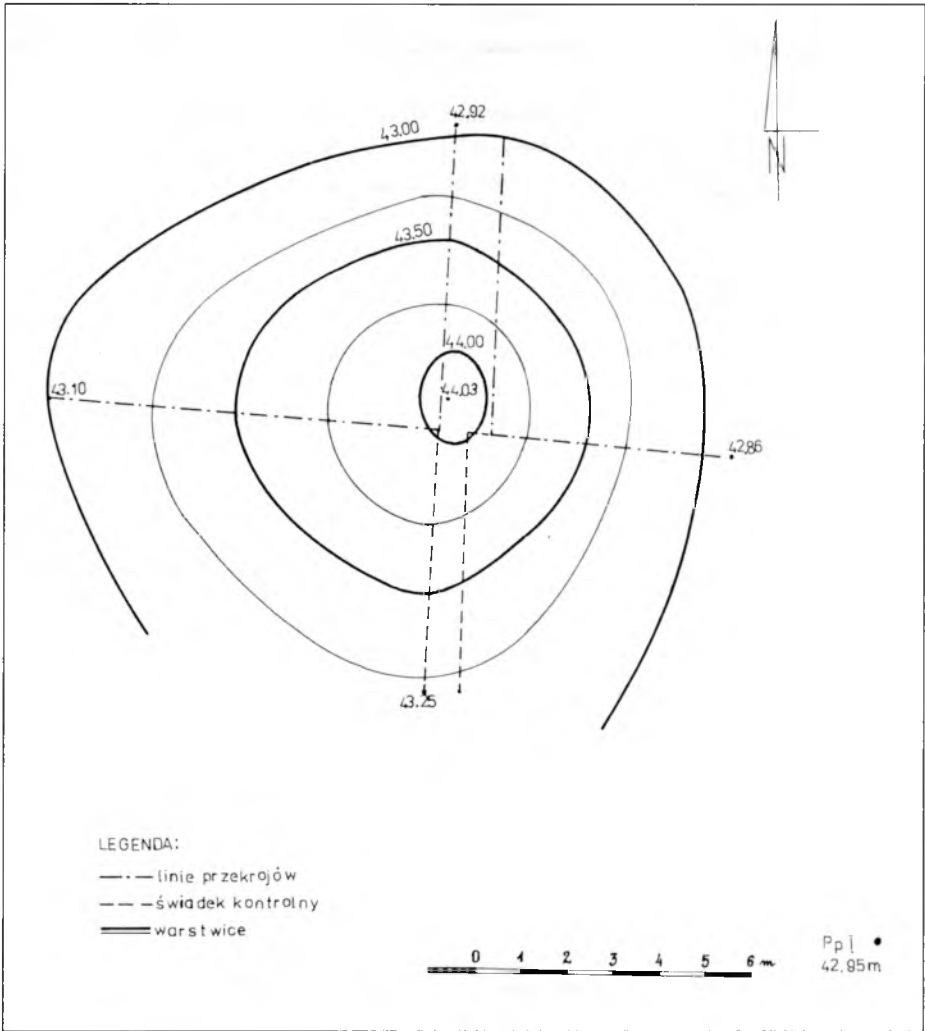
Kurhan wybrany do badań, oznaczony nr 2, usytuowany był w południowo-zachodnim skupisku kurhanów, przy jego wschodniej krawędzi i należał do obiektów średniej wielkości (wymiary: średnica ok. 13 m, wysokość – ok. 12 m). Po sporządzeniu planu

¹² Garczyński 1956, s. 113, przyp. 10.

¹³ Archiwum działu archeologicznego, t. MK/1070/S.

Ryc. 3. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Plan sytuacyjny pola kurhanowego. Wyk. W. i T. Kosman
Abb. 3. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Situationsplan des Hügelfeldes. Ausführung W. und T. Kosman

Ryc. 4. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Plan sytuacyjno-wysokościowy kurhanu nr 2. Wyk. W. i T. Kosman
 Abb. 4. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Höhenschichtenplan von Hügel 2. Ausführung W. und T. Kosman

warstwiczowego obiektu (ryc. 4) wytyczono świadki kontrolne po liniach zbliżonych do N-S i W-E i wyeksplorowano 3/4 obiektu, pozostawiając nie zbadaną ćwiartkę północno-wschodnią (ryc. 5). Eksplorację bardzo utrudniała gliniasta struktura nasypu i jego podstawy oraz duże, rozrośnięte korzenie starych, obecnie wyciętych buków. W ćwiartkach południowych osiągnięto poziom gliny ciężkiej, oddolnie oglejonej, nie natrafiając na żaden obiekt. Jedynie przy styku świadka wschodniego i południowego odkryto skupisko ceramiki i warstwę szarej gliny z domieszką piasku. Po usunięciu świadka

południowego przedłużono profil w kierunku północnym, eksplorując rów o szerokości 1 m (ryc. 5). W centrum, w warstwach nasypu, odkryto nieokreślone, bardzo mocno skorodowane przedmioty żelazne (kat. 14084) oraz 7 fragmentów naczyń (kat. 14083), wśród których wyróżniono:

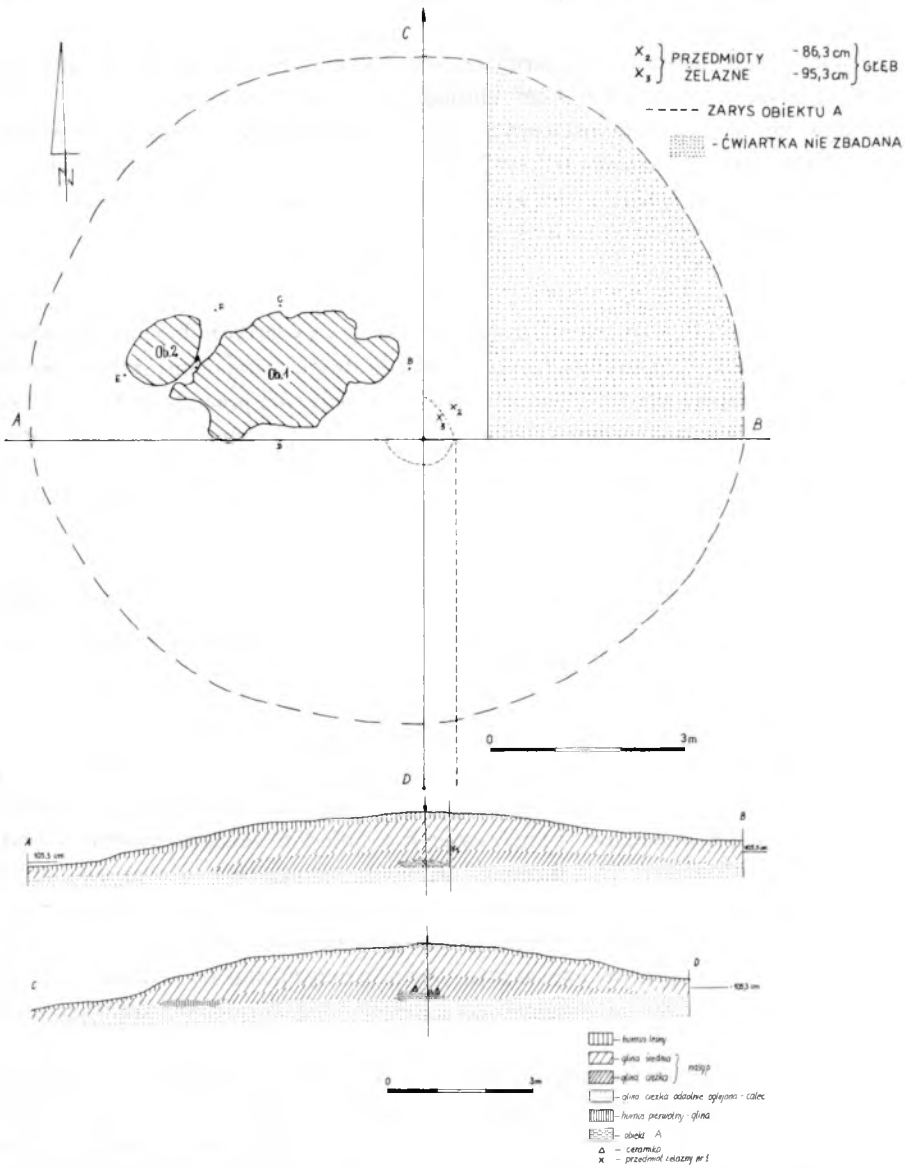
- a) 2 grubościennie ułamki naczyń barwy jasnobrunatnej, glinę z domieszką średnioziarnistą, grubość ścianek 0,8–0,9 cm; chronologia – okres halsztacki;
- b) 3 fragmenty naczyń średniościennych barwy szarobrunatnej, w tym jeden wtórnie przepalony, grubość ścianek 0,7 cm; chronologia – wczesny okres rzymski;
- c) 2 fragmenty cienkościennie, wygładzane, barwy brunatnoceglastej, grubość ścianek 0,5 cm; chronologia – okres halsztacki;
- d) węgielki drzewne.

Warstwa szarej gliny wyraźnie wchodziła w ściany ćwiartki północno-zachodniej. Eksplorację tej ćwiartki przeprowadzono koparką do stropu szarej plamy, którą oznaczyliśmy początkowo jako obiekt A (ryc. 5). W trakcie dalszych prac plama ta, widoczna w profilach kurhanu, wypłynęła się. Podczas eksploracji stropu obiektu A zebrano 5 ułamków naczyń (kat. 14085), w tym:

- a) 1 fragment mocno wychylonego na zewnątrz wylewu naczynia grupy V według R. Wołągiewicza, o krawędzi pionowo ściętej, grubość ścianek 0,7 cm (ryc. 7:1); chronologia – wczesny okres rzymski;
- b) 4 fragmenty brzuśców naczyń o powierzchniach schropowaconych i gładzonych, barwy brunatnoceglastej, z dużą domieszką mineralną gruboziarnistą, grubość ścianek 0,8 cm; chronologia – okres halsztacki.

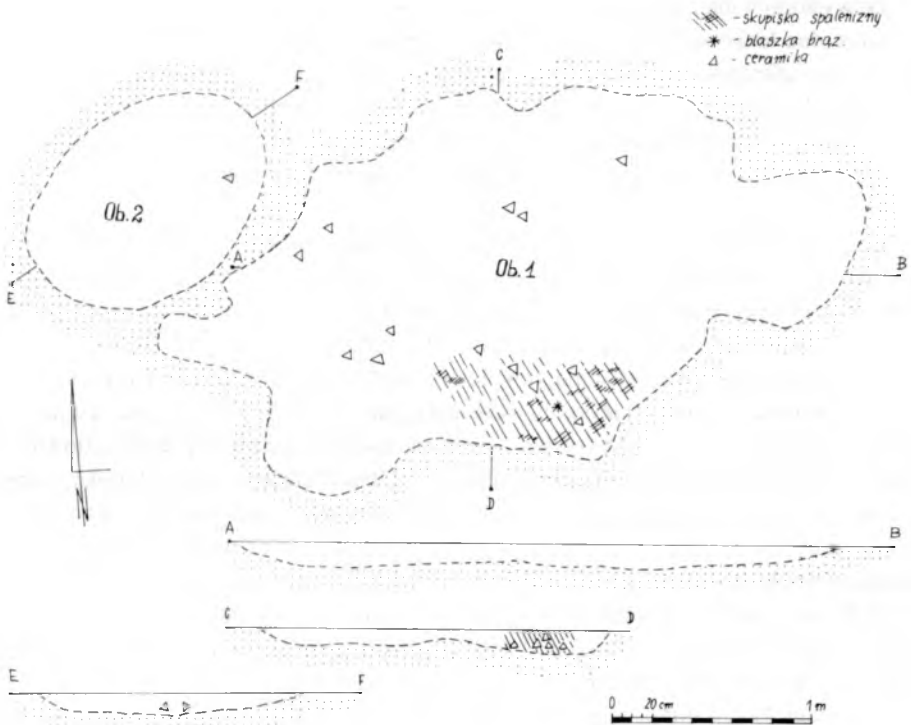
Pod nasypem, na głębokości około 1 m od powierzchni, na poziomie calca, uchwyciono zarysy dwóch obiektów. Rozległa jama nr 1 o wymiarach 3,60 × 1,80 (N–S), o wypełnisku gliniasto-piaszczystym, miejscami z węgielkami drzewnymi, grudkami polepy i spalenizną, o miąższości około 15 cm, zawierała w południowej partii owalne skupisko węgla drzewnych i spalenizny z licznymi uławkami naczyń (ryc. 6). Na jego stropie znaleziono blaszkę brązową o nieokreślonej funkcji (kat. 14 088, ryc. 7:10). W trakcie eksploracji stropu jamy zebrano ogółem 75 ułamków naczyń, z których większość jednak pochodzi z partii środkowych naczyń grubościennych, mocno schropowaconych i obrzucanych na powierzchni zewnętrznej (nr kat. 14 086). Wśród pozyskanej ceramiki wyróżniono:

- a) 3 wylewy, w tym jeden poziomo uformowany, pochodzący z szerokootworowego naczynia typu „kuchennego” (ryc. 7:6), drugi o krawędzi wylewu mocno wychylonej na zewnątrz (ryc. 7:2) i trzeci należący do małego naczynia beczułkowatego o zaokrąglonej krawędzi wylewu (ryc. 7:5); powierzchnia zewnętrzna schropowacona, wewnętrzna gładzona, jasnożółta i brunatna, grubość ścianek 0,8–1,2 cm; chronologia – okres halsztacki;
- b) 10 fragmentów naczyń obustronnie gładzonych, cienkościennych, wśród których wyróżniono 5 wylewów naczyń baniastych, amforek i naczyń beczułkowatych (ryc. 7:3,4,7);

Ryc. 5. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Rzut poziomy oraz profil WE i NS kurhanu nr 2

Abb. 5. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Grundriß von Hügel 2 und West-Ost- und Nord-Süd-Profil von Hügel 2

Ryc. 6. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Rzut poziomy i profile obiektów spod kurhanu 2

Abb. 6. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Grundriß der Siedlungsbefunde unter Hügel 2

powierzchnia koloru ceglatego, grubość ścianek 0,4–0,6 cm; glina wypalona słabo na kolor szarobrunatny, schudzona domieszką tłuczonego kamienia; chronologia – okres halsztacki;

- c) 10 fragmentów ceramiki o powierzchniach zewnętrznych szorstkich, barwy ceglastej, wewnętrznych ciemnobrunatnych.

W trakcie eksploracji zawartości jamy nr 1, w jej południowej części, uzyskano 58 fragmentów naczyń o schropowaconych i szorstkich powierzchniach zewnętrznych z okresu halsztackiego (kat. 14 088), wśród których wyróżniono:

- a) 3 ułamki wylewów dużych naczyń baniastych, średniościennych, schropowaconych od samej krawędzi, mniej lub bardziej wywiniętej na zewnątrz, zdobionych niekiedy parą guzków umieszczonych tuż pod wylewem; barwa obustronnie żółtobrunatna, przełomy jednobarwne, wypał dobry; grubość ścianek 0,7–0,8 cm (ryc. 8:3–5);
- b) 4 fragmenty den i partii przydennych naczyń grubościennych, bardzo silnie obrzucanych gliną na powierzchni, wypalone na kolor ceglasty; powierzchnia wewnętrzna wygładzana

- barwy żółtobrunatnej; glina schudzana dużą ilością domieszki piasku, kwarcu i miki, niektóre dna lekko wyodrębnione; grubość ścianek 1,0–1,3 cm (ryc. 8:6);
- c) 1 wylew cienkościennego naczynia kształtu beczułkowatego z nieznacznie wyodrębnioną szyjką, krawędzią wylewu poziomo uformowaną i lekko wychyloną na zewnątrz (ryc. 8:2);
 - d) 1 fragment talerza krążkowatego o zaokrąglonej i pogrubionej krawędzi, barwy szarej; glina z domieszką kwarcu i miki, powierzchnia szorstka, grubość – 1,0 cm (ryc. 8:1).

Pozostałe ułamki pochodzą z partii środkowych naczyń grubościennych, silnie schropowaconych na zewnątrz, barwy żółtobrunatnej, stanowiących zawsze podstawowy materiał ceramiczny osad ludności kultury pomorskiej, charakterystyczny dla tzw. fazy łużycko-pomorskiej okresu halsztackiego¹⁴. Występujące w naszym materiale naczynia baniaste, schropowane od samego wylewu, zaopatrzone niekiedy w guzki, wywodzą się bez wątpienia z tradycji łużyckich wczesnej epoki żelaza. W kulturze pomorskiej można podać liczne przykłady ich występowania na osadach i cmentarzyskach, datowanych ogólnie na Hallstatt D i wczesny okres lateński¹⁵. Ułamki ceramiki tzw. stołowej, cienkościennej i gładzonej, są mniej liczne, ale również stanowią typowy asortyment osadowy, mniej czuły na zmiany w czasie, występujący w kulturze łużyckiej i pomorskiej, od młodszej epoki brązu po schyłkową fazę okresu halsztackiego¹⁶. Talerze krążkowate, których jeden egzemplarz znalazł się w naszym materiale, wywodzą się także z zasobów ceramicznych kultury łużyckiej i licznie występują na osadach kultury pomorskiej u schyłku Hallstatt D aż do środkowego okresu lateńskiego¹⁷.

Obiekt nr 2 o owalnym zarysie i wymiarach 1,70 × 0,80 m wystąpił w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu nr 1, od jego strony zachodniej (ryc. 7). Zawartość stanowiła szarobrazowa gliniasta ziemia z zawartością ceramiki i grudkami polepy. Ten typowo osadowy obiekt posiadał niewielką miąższość dochodzącą do około 0,10 m (ryc. 7, E–F). Pozyskano z niego 15 drobnych ułamków naczyń o powierzchniach zewnętrznych szorstkich i schropowaconych, w tym 1 wylew małego naczynia beczułkowatego (ryc. 7:9) oraz 1 fragment brzuśca obrzucanego gliną z widocznymi ciągami palcowymi (kat. 14 089). Chronologia – ogólnie okres halsztacki.

Oba obiekty są pozostałościami osady ludności kultury pomorskiej z okresu halsztackiego, na co wskazują liczne i różnorodne ułamki naczyń, które wystąpiły w ich wypełniskach. Z uwagi na brak konkretnych zabytków specjalnych trudno określić ich funkcję. Określenie charakteru jam często natrafia na spore trudności. W dotychczasowej praktyce kryterium klasyfikacji odłanianych obiektów stanowił rodzaj inwentarza, kształt negatywów w poziomie i pionie oraz rozmiary. Jednak nawet po uwzględnieniu tego schematu kwestia określenia funkcjonalnego jam 1 i 2 nie jest sprawą jednoznaczną¹⁸.

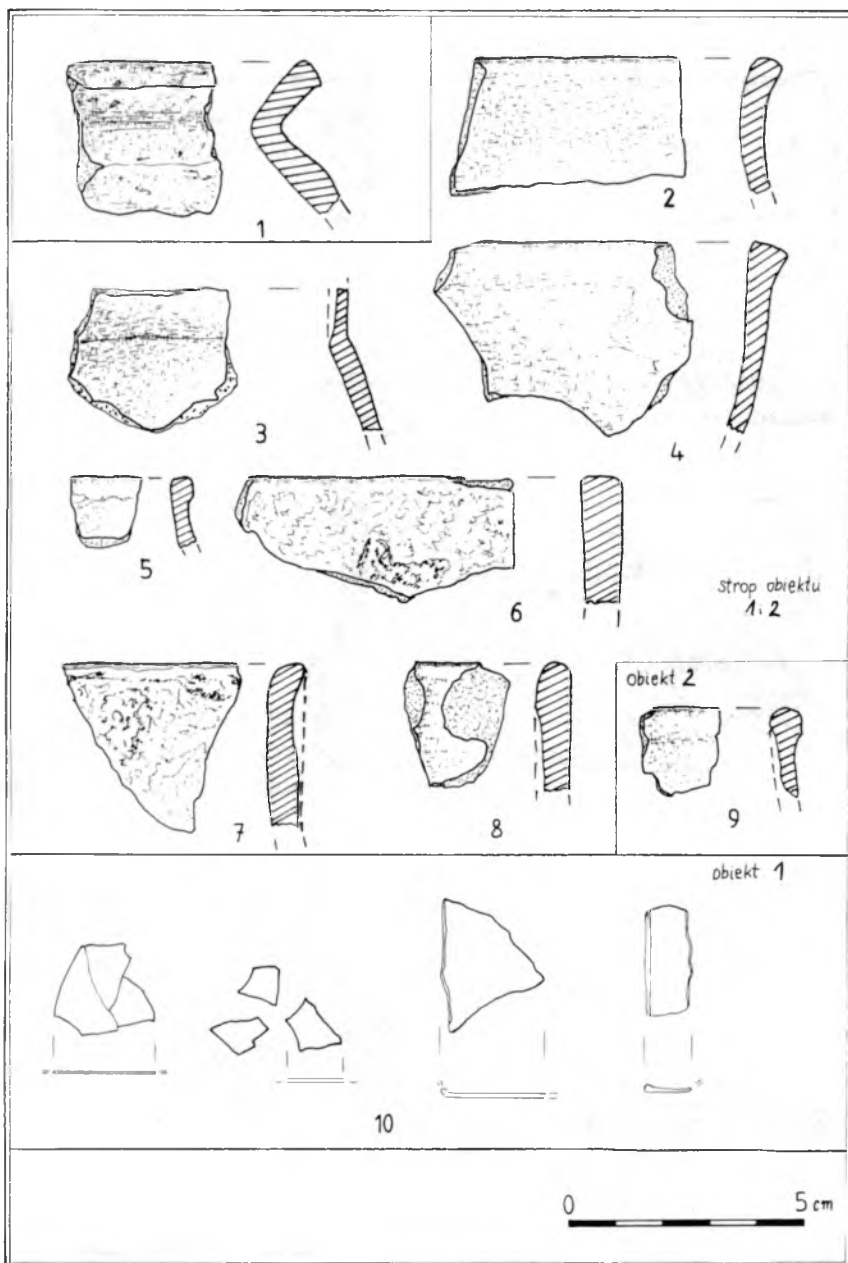
¹⁴ Skrzypek 1987, s. 45, przyp. 10.

¹⁵ Strzyżewski, Żurawski 1973, s. 98, ryc. 4: 2, 6, 10; Skrzypek 1982, s. 17 i 24, przyp. 8; 1998, s. 228, ryc. 17: c, d.

¹⁶ Kostrzewski 1966, s. 52–91.

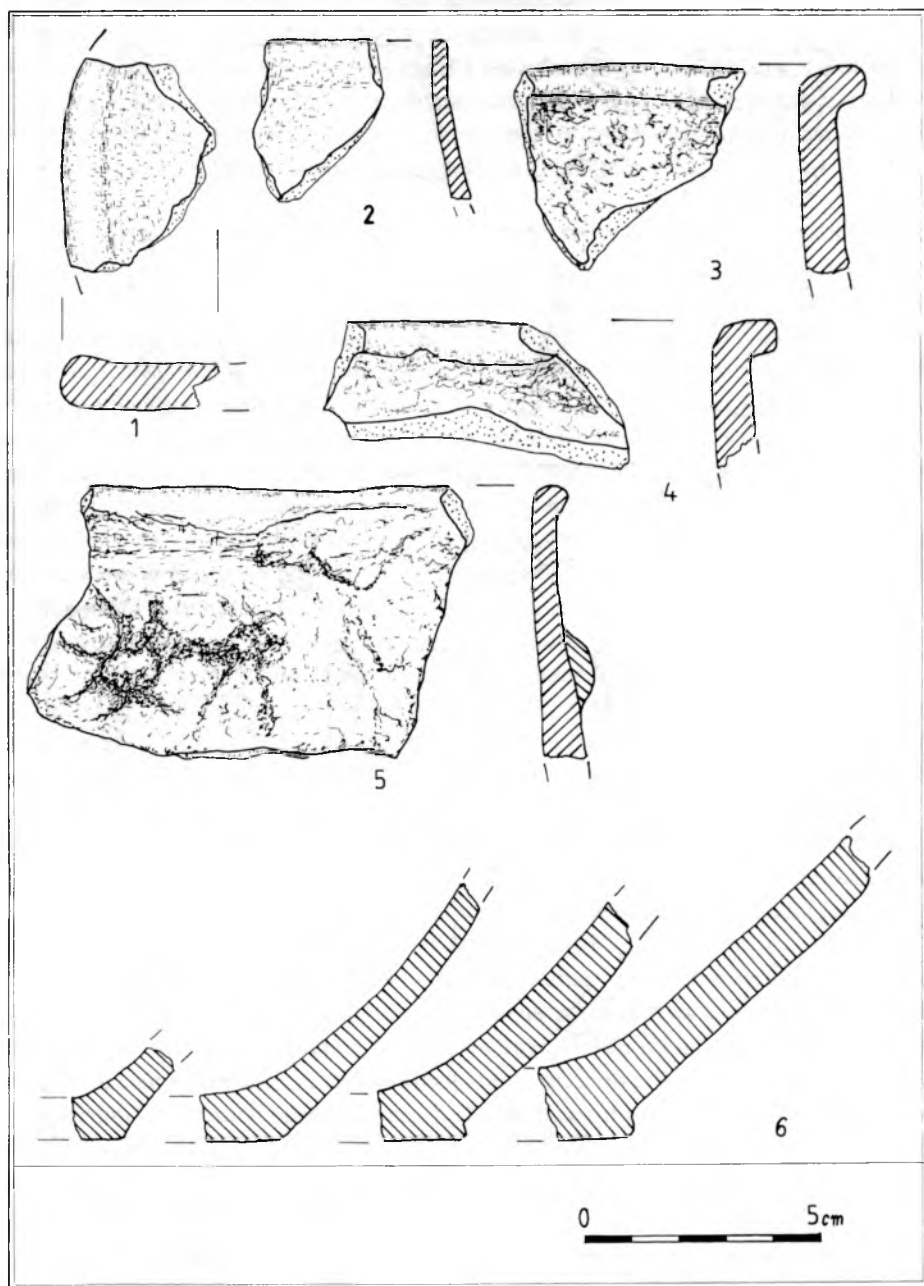
¹⁷ Skrzypek 1998, s. 26; 1976, s. 94, przyp. 16 i 17.

¹⁸ Skrzypek 1987, s. 37, przyp. 2 i 3; Cnotliwy, Kamiński, Rogosz 1975, s. 77–79.

Ryc. 7. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Wybór ceramiki z kurhanu nr 2: 1 – nasyp; 2–8 strop obiektu 1 i 2; 9 – obiekt nr 2; 10 – fragmenty blaszki z obiektu nr 1

Abb. 7. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Keramikauswahl aus Hügel 2. 1 – Aufschüttung; 2–8 – obere Schicht der Befunde 1 und 2; 9 – Befund 2; 10 – Blechfragment aus Befund 1

Ryc. 8. Nowy Kraków, gm. Darłowo, stan. 1. Wybór ceramiki z kurhanu nr 2, obiekt nr 1

Abb. 8. Nowy Kraków, Gem. Darłowo, Fst. 1. Keramikauswahl aus Hügel 2, Befund 1

Z racji stosunkowo dużej odległości między kurhanem nr 1, badanym przez H.J. Eggersa, i kurhanem nr 2 (120 m) trudno wysuwać wnioski na temat związku tych obiektów osadowych z odkrytymi w 1937 r. grobami ciałopalnymi, pochodzącymi mniej więcej z tego samego czasu.

Ceramika znaleziona w nasypie potwierdziła datowanie cmentarzyska kurhanowego na wczesny okres rzymski, ustalone wcześniej przez H.J. Eggersa. W świetle dotychczasowych badań jest to, po Gronowie¹⁹ i Nowym Łowiczu²⁰, trzecie znane do tej pory cmentarzysko z kurhanami o wyłącznie ziemnych nasypach kultury wielbarskiej z terenu byłego województwa koszalińskiego (Pomorza Środkowego).

Odkryte w 1937 i 1991 r. obiekty wskazują, że na tym dość rozległym terenie, zajmowanym obecnie przez cmentarzysko kurhanowe, istniała osada halsztacka w jego części południowo-zachodniej oraz cmentarzysko użytkowane od młodszej epoki brązu do okresu halsztackiego, zlokalizowane w części północno-wschodniej obecnego pola kurhanowego. We wczesnym okresie rzymskim wykorzystano ten teren na cmentarzysko kurhanowe. Zbyt skromny jednak zakres badań ogranicza nasze możliwości interpretacyjne.

BIBLIOGRAFIA

A. WYKAZ SKRÓTÓW

- AB – „Archaeologia Baltica”, Łódź;
KZM – „Koszalińskie Zeszyty Muzealne”, Koszalin;
MZP – „Materiały Zachodniopomorskie”, Szczecin.

B. LITERATURA

Cnotliwy E., Kamiński R., Rogosz R.

- 1975 *Osada z wczesnego i środkowego okresu lateńskiego w Pomianowie, b. pow. Białogard, stanowisko 16*, KZM t. 5, s. 37–85.

Garczyński W.

- 1956 *Kurhan z okresu rzymskiego z Nowego Krakowa w pow. sławieńskim* [Zus.: Das Hügelgrab aus der Römischen Kaiserzeit in Nowy Kraków, Kreis Sławno], MPZ t. II, s. 113–123.

Hahuła K.

- 1988 *Nowy Łowicz – cmentarzysko kurhanowe z okresu wpływów rzymskich* [Zus.: Nowy Łowicz – Hügelgräberfeld aus der Zeit der Römischen Einflüsse], KZM t. 18, s. 37–54.

Informator

- 1997 „Informator Archeologiczny. Badania rok 1991”, s. 72 (K. Hahuła).

Kleist D. von

- 1955 *Die urgeschichtlichen Funde des Kreises Schlawe*, Hamburg.

¹⁹ Wołagiewicz 1974, s. 141.

²⁰ Hahuła 1988, s. 50.

- Kostrzewski J.
1966 *Pradzieje Pomorza* [Sum.: Prehistory of Pomerania], Wrocław-Warszawa-Kraków.
- Kunkel O.
1939 *Urgeschichte*, (w:) *Erwerbungs- und Forschungsbericht*, Stettin, s. 11–68.
- Schindler R.
1940 *Die Besiedlungsgeschichte der Goten und Gepiden in unteren Weichselraum auf der Tongefäße*, Leipzig.
- Skrzypek I.
1976 *Ratownicze badania wykopaliskowe w Głomsku, gm. Zakrzewo, woj. Piła w 1971 roku*, KZM t. 6, s. 75–101.
1982 *Archeologiczne badania ratownicze w Koszalinie na stanowisku 12*, KZM t. 12, s. 13–28.
1987 *Zespół osadniczy ludności kultury pomorskiej w Klukowie, stanowisko 2, gm. Złotów, woj. Piła, cz. II – osada*, KZM t. 17, s. 3–46.
1998 *Miscellanea archeologiczne*, KZM t. 22, s. 261–293.
- Strzyżewski Cz., Żurawski Z.
1973 *Wstępne sprawozdanie z badań wykopaliskowych na stanowisku 3 w Dzierżęcinie, pow. Sławno w 1972 r.*, KZM t. 3, s. 90–101.
- Walenta K.
1981 *Obrządek pogrzebowy na Pomorzu w okresie późnolateńskim i rzymskim* [Sum.: Funeral rites in the Late-Laten and Roman periods in Pomerania], AB vol. V, Polonia 80/81.
- Wołagiewicz R.
1974 *Zagadnienie stylu wczesnorzymskiego w kulturze wielbarskiej*, (w:) *Studia Archaeologica Pomeranica* [Zus.: Zur Frage der Stilwandlung der frühen Römischen Kaiserzeit in der Wielbark Kultur], Koszalin, s. 129–152.
1993 *Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem a Morzem Czarnym* [Zus.: Die Tongefäße der Wielbark-Kultur in Raum zwischen Ostsee und Schwarzen Meer], Szczecin.

AUSGRABUNGEN UND INVENTARISIERUNGSARBEITEN IN NOWY KRAKÓW,
GEM. DARŁOWO, FST. 1.

Zusammenfassung

Der Fundplatz wurde archäologisch erstmals im Jahr 1937 erforscht, als H. J. Eggers teilweise einen Grabhügel untersuchte, von welchem vorher Sand abgetragen worden war. Er bestimmte den Hügel als frühkaiserzeitlich, hingegen die unter dem Hügel befindlichen Befunde als jüngerbronze- und hallstattzeitlich. Der Fundplatz besteht aus zwei Zonen, in denen Grabhügel auftreten: Eine nordöstliche, gegenwärtig mit jungem Buchen-Fichten-Wald bestandene und eine südwestliche, wo vor nicht zu langer Zeit junge Kiefern gesetzt wurden. Es handelt sich um das Gebiet des Forstes Czarnolas, Abteilung Nowy Kraków, Waldstück 180–181, Forstamt Sławno, Gemeinde Darłowo, Wojewodschaft Zachodniopomorskie. Im Zuge der Inventarisationsarbeiten im Jahr 1991 wurden 25 Grabhügel aus Sandaufschüttung lokalisiert, jedoch sind die Sichtverhältnisse aufgrund des Baumbestandes ungünstig und ihre Zahl kann sich noch verändern. Für eine Untersuchung wurde ein mittelgroßer Grabhügel ausgewählt, der zu zwei Vierteln ausgegraben wurde. Im Zentrum, in der Aufschüttungsschicht, fand man ein unbestimmbares Eisenfragment und Keramikbruchstücke, darunter ein Randfragment eines frührömischen Gefäßes. Auf Höhe des anstehenden Sandes wurden große Befunde mit Brandspuren, Rotlehm- und Holzkohlestücken sowie in die Hallstattzeit datierende Keramik freigelegt. Die Untersuchungen bestätigten die Datierung des Hügelgräberfeldes in die frührömische Kaiserzeit, welches sich über Siedlungsbefunden der Pommerschen Kultur befindet.

Übersetzt von Jan Schuster